

NARODNA

Letnik III
Štev. 4Uredništvo in upravnništvo Ptuj, Panonska ulica 5.
Rokopisi se ne vračajo.
Letna predplačnina znaša Din 28.—. Ček. račun 16.089

PTUJ, 30. januarja 1932

Cena oglasom: Po ceniku odn. po dogovoru.
Cena malim oglasom: Vsaka beseda Din 1.— in —50.
Večkratne objave po dogovoru.Austrija in
Adolf Hitler.**Gospodarsko stanje avstrijske republike. Pasivnost. Sosedne države. Trdoglavost nemških nacionalistov. Adolf Hitler.**

(Iz razgovora z uglednim avstrijskim politikom.)

„Von der Dummheit bis zur Lächerlichkeit ist nur ein Schritt, der weitere Schritt führt zum — Verbrechen.“
(Od neumnosti do smešnosti je samo en korak; nadaljni korak vodi k — zločinu...)

Glavne misli našega izvestitelja o gornem vprašanju. —

S tem markantnim, značilnim uvodom se je začel razgovor o osebi, pokretu in stremljenju vrtoglavega Adolfa Hitlerja, s katerega političnim udejstvom vanjem se bavi časopisje cele Evrope.

Dotaknila sva se najprej vprašanja o gospodarskem položaju Avstrije in sva se nehote zapletla v operetno politiko Hackenkreuzlerjev, Heimwehra — in tako prišla mimo Pfrimerja do — Adolfa Hitlerja. —

Ze v uvodniku zadnje številke smo obravnavali gospodarski položaj Avstrije prav podrobno, takorekoč iz prvih ust državljana avstrijske republike, danes pa izpolnimo predmetna izvajanja v sledečem:

Od tedna do tedna se slabša gospodarski in finančni položaj sosednje Avstrije, v katero je toliko naših nacionalnih slepcev zaljubljeno. Previdni politiki so še-le sedaj dognali, da izvira vsa avstrijska gospodarska kriza iz meseca maja lanskega leta, ko se je začelo reševanje falirane banke „Kreditanstalt“, ker so sprevideli, da industrijska podjetja, katerim je ta zavod dajal na slepo neomejene kredite niso v stanju, zadostiti svojim obveznostim glede vrnitve kapitala in plačevanja obresti. Ta polom pomeni paralizo (razkroj) največjega dela gospodarske aktivnosti avstrijske republike.

Tudi zunanja trgovina (izvoz) je tako zelo padla, da so težke skrbi — upravičene.

Prvih 11 mesecev po polomu „Kreditanstalta“ je padel izvoz na 950 milijonov šilingov. Vrednost raznih industrijskih podjetij je padla od 1. 1926 pa do danes za več kot 54 odstotkov, a aktivnost bank za 45 odstotkov... Statistika beleži skoro vsaki mesec okrog 300 slučajev konkurza in bankrota med industrijskimi in trgovskimi podjetji.

Razumni politiki se zelo trudijo, da bi do egli čimveč ugodnih pogodb s sosednjimi državami, a vse je „ein Schlag ins Wasser“, ker je zunanja trgovina obupno pasivna. Težko je najti izhoda, ker vrtoglava politika zelenih kričalcev podira vse ono, kar modrost izkušenih politikov s trudom vstvarja. Nemala je briga za stabiliza-

Znamenitosti doma in
po svetu.Beda naših
izseljencev.

Zaradi nezaposlenosti trpe tudi naši izseljenci v Nemčiji in Franciji, ki jih je okoli 60.000. Z isto usodo se bore izseljenci v Ameriki, vzlasti v južni Ameriki. Nešteto prošelj prihaja na konzulate za povratek domov. Nezaposlenost je huda doma, še hujša je v tujini. Kako silno potrebna bi bila preskrba nezaposlenih!

V letu 1931 se je izselilo v Rusijo okoli 1200 Avstrijcev. Iz Rusije se je pa vrnilo le manjše število Avstrijcev. Delovne pogodbe za tujce pa niso prav ugodne. Nekoliko bolje so plačani kvalificirani delavci.

Koliko je ruskih emigrantov po svetu.

EN MILIJON RUSKIH emigrantov je razkropljenih po raznih deželah izven Rusije. Od teh jih je v Zedinjenih državah ameriških 30.000 (skoraj polovica v New Yorku), 60.000 v Nemčiji, 8000 v Belgiji, 3000 v Angliji, 70.000 v Rumuniji, 8000 na Finskem. V Carigradu 1500, v severni Kitajski in v Mandžuriji 90.000, v Poljski, Ju-

ciji — šilinga. Ta pa je mogoča le, ako zadobijo posojilodalci zopet zaupanje v — Avstrijo, ki mora plačati letno 300 milijonov šilingov obresti in za amortizacijo dolgov, dočim sama „Kreditanstalt“ visi letno na obrestih s svoto 80 milijonov šilingov. — Na nesrečo njene sosedne države niso v dosti boljšem položaju. Življenjsko vprašanje nujne važnosti je: Zbližanje v gospodarski smeri z drugimi državami. A velikonemški tisk, operetno razpoložena „Heimwehr“, vstoglava politika Adolfa Hitlerja in njegovega avstrijskega štaba, ki je fundiran z Mussolinijevimi lirami — nočejo slišati o kakem gospodarskem zbližanju — in jim je ta ideja žalibog tako zoperna kakor biku — rdeča plahta...

To mišljenje je vteleseno v — Adolfa Hitlerja, ki se je v svoji domišljavosti predstavljal v 2 brošuricah „Mein Kampf“ — svetu. Človek, ki še živi in je razmeroma mlad, pa piše že svoj življenjepiš — je pač vreden svojega — groša! — Kakor Adolf Hitler sam, tako nesmiselna, brez elementarne inteligence, pravega smotra in dolgočasna je tudi njegova teorija, dolg niz premletih bojnih fraz, ki se deloma pobijajo in nimajo logičnih zaključkov. Hitler ni nikak pisatelj, pač pa rutiniran goflač (Maulreisser), ki je zaljubljen v sebe in svojo — neumnost. Pri vsem tem je pretkan špekulant, skrajno hudoben, megalomanski, častihlepen, maščevalen

goslaviji, Čehoslovaški in v baltičkih deželah skupaj 200.000, v Franciji pa nič manj ko 400.000. Večinoma so to intelektualci. 35.000 jih je še vojaško organiziranih v vojaški zvezi.

100 VODITELJEV KONGRESNE
STRANKE

je bilo v Indiji že aretiranih. 500 indijskih društev in organizacij je po raznih krajih Indije razpuščenih. Oblasti so zaplenile 3750 funtov šterlingov, ki so bili naloženi v neki banki na račun kongresne stranke.

KITAJSKA SE JE VDALA!

Vrenje na Daljnem Vshodu je zadobilo novo obliko. Novi gospodar Kitajske Čankajšek je izrazil željo, da bi se pogodil z Japonsko. Do kapitulacije je prišlo zgolj radi tega, ker niso smeli Amerikanci pomagati Kitajcem, daš so že čakali z vojnimi brodovjem v lukah Havajskega otočja. V Nankingu vlada popolno brezvladje. Položaj v Kini je brezupen, ker se hočejo Japonci polastiti tudi severne Mandžurije. V prizadetih pokrajinah se je prebivalstva polastila vojna panika, ker je jasno, da hoče Japonska na vsak način temeljit obračun z orožjem.

in surov. Socijalni demokratje, ki so ga do dobra razkrinkali, so dokazali njegovo denarno zvezo z — Mussolinijem in (O, heiliges Land Tirol!...) druge umazanije materijelnega značaja. Reš govori na polna usta in fanatično o „Deutschland, Deutschland über Alles“, četudi sovraži ravnotako fanatično mnogo uglednih Nemcev. Zna sicer organizirati, a ker ima prepovršno politično izobrazbo, ga stari „tigr“ hitro denejo v žep, a Adolf odgovarja z ordinarnimi — psovkami.

V najtežjem času je prevzel vlogo zdravnika obupano bolne Germanije, kateri daje injekcije v obliki upornih gesel proti svetim sklepom zgodovinskih pogodb. (Kaj bi rekli mi radi Koroške, Primorja itd.?) —

Hitler je Avs'rijec, a služil je v nemški vojski kot narednik-prostovoljec. Četudi sedaj modruje v 2. zvezku brošure „Mein Kampf“, da je videl propad Avstrije v naprej, snubi avstrijske zelenase za svoje prozorne načrte. — Srčno sovražstvo Hitlerja je naperjeno na Francijo Rusijo in — Zide, dočim je Mussolinija po prevzemu 1 milijona lir črtal iz svoje črne knjige in bo tudi druge, ako mu dajo — kak „bakšiš“. Nesmrtno pa se huduje na razumništvo in to v jezi, ker sam ni prišel dalje — kot do vrat meščanske šole. —

Tak je Adolf Hitler, apostol nove Germanije, ljubljene mnogih ki so udarjeni s slepoto.

K. Zmuderl, Maribor.

Še o vzrokih težav v našem gospodarstvu.

Geslo: „Napuh je zasnužil Sebičnost. Iz tega grešnega razmerja se je rodil nezakonski otrok, imenovan — Kriza“. R. B.

Že večkrat sem naglasil, da je glavni nositelj krivde sedanjega neznosnega gospodarskega stanja krivično urejeni družabni red! Po domače rečeno: Dopuščeno je gotovim ljudem, da žive udobno na račun ostalih brez zakonite ovire. Ta pojav sicer ni morda od včeraj ali od prevrata sem, ampak je tako že od vsega početka sveta bilo in bo tudi ostalo tako dolgo, dokler bo živel človeški rod. Toda, v glavnem gre tukaj za striktno vprašanje: Ali je tu mogoč tudi kakšen „regulator“ ali ne? Po moji sodbi je tak regulator mogoč v vseh parlamentarnih državah, seveda le tedaj, če imajo izkoriščani stanovi primerno število svojih zastopnikov (poslancev, ministrov itd.). Seveda, na podlagi volitev, kojim predpoda je snubljenje ženinov in nevest, ko namreč stariši teh često povdarjajo najresničnejši pregovor: „Kakor si boš postal, tako boš tud' ležal!“ —

Isto velja zlasti za trpeče sloje obililki vsakokratnih volitev; vdarjeni trpin pač ne zna dovolj tehtno presoditi lepih obljub, temveč naseda vabam, obljubam, trenutnim mamljivostim. Ko pa se zave svoje budalosti in zaslepljenosti, v kar so ga sugerirali, se jezi, tarna in zmerja vse povprek, seveda do prihodnjega volilnega — „opija“! Naš človek je kakor s slamo kurjena železna peč, ki se hitro bobneče vžge, ne da pa trajne toplote. —

Trpin je običajno veren (lahkoveren), pošten, nič slabega sluteč element, v času razočaranja pa črnogledi pesimist. In med te spada tudi naš deželan, kmet, delavec in vsi njegovi podrejeni. Toda, če gospodar pošlje hlapca, da mu pripelje robo iz mesta, mlina, viničarije itd., se bo o danem nalogu šel osebno prepričati, če tudi se je vrnil hlapec z vozom še tako pozno v noč.

Tako je treba delati tudi ob priliki, ko se vrne njegov poslanec; da se prepriča o njegoven poslu v skupščini na ta način, da se legitimira z zakonodajnim zapisnikom, (ki ga dobi vsak poslanec, kako je zastopal interese svojih volilcev. Pri tem pa je zlasti gledati na označbo pečata ali štamplije. Le pod takimi pogoji boš zvedel resnico, kajti jaz sem bil osebna priča, kako je svoječasno nek poslanec tajil svoje napake ter je bil pozneje na moj pritisk od drugega nar. poslanca, na podlagi predložitve zakonitega zapisnika javno postavljen na — laž. —

Bodimo toraj že enkrat toliko pametni, ter se o vsem prepričajmo na lastne oči pa bo kmalu marsikaj v javnem življenju drugače. Tudi bi se ne sililo toliko pokvarjene gospode v na-

rodna zastopstva in druga odgovorna mesta. Toraj ne več spati, - temveč bde- ti in sodelovati v borbi za pravice človeštva po geslu: „Eden za vse, vsi za enega!“

Sedaj pa si z nekaj primeri pred- očimo odkod je prišel glavni val tako- zvane krize! Mnogi namreč trde, da je postala vrednost denarja manjša. Tudi o neki zlati pariteti se piše in govori.

Poglejmo kako izgleda na kmetiji v tem pogledu in sicer: Kmet je dobil leta 1914 za telička K 70, danes pa 280 Din. Poprej si je kupil za ta denar 37 srajc, danes pa le 5-7. Leta 1914 je do- bil za srednjo kravo 180 K, danes pa le 300 Din. Takrat je za ta denar kupil 4 fine moške obleke, danes pa le 1 slabo suknjo. Za 80 kg težkega prašiča je do- bil 60 K, danes pa 350 Din., za to je do- bil 180 m finega platna, danes ga do- bi 35 m. Za 1 polovnjak vina je iz- tržil 1 1914. 120 K, danes 150 Din.

Takrat je stem plačal ali hlapca ali kmet, danes ga plača stem kvečjemu za 4 mesece... Blažena zlata pariteta!

Po zlatem razmerju pa bi moral namreč dobiti za 1 tele 700; za kra- vo 1800., za prašiča 600., ter za 300 l vina 1200 dinarjev. Torej tu ne more biti govora o zlati pariteti! —

Sedaj pa pogledimo to razmerje v industriji in obrti!

Leta 1914 si dobil lepo praznično obleko za 16-20 K po zlati pariteti (1 K, 10 Din.) bi bilo to 160-200 Din. — dandanes. Ena fina srajca je 1. 1914 stala 160 K, danes stane 60-75 Din.

Zakaj pa ne po zlati pariteti samo 16 Din.? — Meter platna za rjuhe v 1. 1914 po 0,32 K., danes pa 20-25 Din.

Zakaj pa ne samo 3,20 Din.? Ni zlate paritete!???

V velikem interesu naroda bi bilo, objasniti to začetko! — Zlasti koliko se plačuje danes za sirovine tekstilnih in drugih tovarn nad zlato pariteto, — ker je vse tako drago.

HALLO! — VEN Z BESEDO!!!

Od narodnih poslancev pa pričaku- jemo, da bodo časopisu poročali o svojih uspehih. Parlament ne sme biti glasno ropotajoč mlin brez žita. Narod hoče prvič kruha, drugič kruha in ko bo sit, — potem šele komedije!

Žane Smrekar — Maribor.

Anton Ertl,

čevljar, pisatelj, izumitelj, revoter . .

V noči od 22. na 23. janu- arja je čevljarški mojster in bivši posestnik Anton Ertl razbil velika izložbena okna inozemske tvrdke Bat'a. Ško- da, ki je krita z zavarovalni- no, znaša 600.000 dinarjev. Er- tla so zaprli. — Casopisna po- ročila.

Krog naših čitateljev, posebno pa številne obrtnike bo zanimala osebnost Antona Ertla in — zgodovina mašče- vanja, ki odgrinja zator velikega so- cijalnega zla. Pisec teh vrstic je bivši dobrovoljec v Čehoslovenski armadi ter dolgoletni sotrudnik imenovanega — Žane Smrekar, ugleden obrtnik v Ma- riboru. Zato bodo kratki podatki o A. E. z ozirom na njih avtentičnost poda- li pravo sliko ozadja dejanja, ki se raz- lično komentira.

Gotovo ni nikdo med nami v vrstah onih, ki bi odobraval poškodovanje tuje lastnine, vendar pa ni Ertlovo de- janje smatrati kot zločin ali pa nekako zaroto vseh čevljarjev, ki o dejanju ni- so ničesar vedeli. Misel se je zasnova- la zgolj v Ertlovi razbičani duši. — A. Ertl je bil rojen pri Sv. Jakobu v Sl. goricah kot sin delavca, nekdanj viničar- ja. Otrok je bilo 7. Komaj 5 letni de-

ček je izgubil očeta. — Po težki bor- bi matere — mučenice je stopil v uk nekemu čevljarju v Kamnici. Tam ga pretepe pomočnik do krvi. Obupani Tonček pobegne. Z lastno močjo se izobrazuje in dela pri najboljših mari- borskih mojstrih. Prištedi si nekaj de- narja. Na državne stroške je bil spre- jet v mojsterski kurz pri avstr. minister- stvu trgovine na Dunaju. Potem se o- samosvoji in si z lastno pridnostjo pri- hrani toliko, da si kupi lastno hišo v Smetanovi ulici. Kot neumoren samouk se je lotil problema svetovnega jezika v številkah. Cela vrsta visokih šol mu je dala pohvalna priznanja za izredno zanimivo delo, ki nosi fantastičen na- slov „Babilonska uganjka.“ Celo tuji časopisi so prinesli zelo laskave kri- tike o pisatelju samouku in — izumite- lju, ki je bil povabljen tudi na univer- zo v Lvovu. Kljub dragi reklami je pri knjigi, katero je izdal v nemškem in slovenskem jeziku izgubil 60.000 Din. Vsi nadaljni poskusi in neumorna pri- zadevanja so ga spravili ob vse premo- ženje. — Spodletel mu je poskus za- družnega čevljarstva, ker je fantaziral zgolj o drugih stvarih. V obupu (in skrbi za svoj obstoj se je ponudil ve- letvrdki Bat'a s prošnjo za zapo- slitev v čevljarški stroki. Dobil je od- govor, da je predpogoj položitev kav- cij v višini Din. 20.000 — poleg še drugih zelo trdih pogojev . . .

Na cesti brez premoženja, brez službe, — seže v svoji razdvojenosti po kamenju, neprestano se baveč s samo- morilnimi mislimi . . .

Taka je kratka povest trpečega ma- lega obrtnika, ki je dal javnosti mno- go tvarine za — spoznanje problema srčne in gospodarske krize.

Dopisi.

PTUJ. — Lep uspeh dramatične- ga odseka kol. društva „Zvonček.“ Prošio nedeljo so predstavljali dileanti znani 4-dejanski igrokaz s petjem in godbo „Zaklad“. Ptujsko gledališče, ki je ob nedeljskih predstavah redkoke- daj polno, je bilo tokrat zopet pretesno. Publika je prišla na svoj račun, ker so se igralci od prvega do zadnjega potru- dili, seveda vsak v okviru svoje vaje in discipline. Inscenacija zasluži radi okusnosti in smisla za odersko tehniko vso pohvalo, tako tudi režija, katero je vodil g. Roman Jagušič, ki je v glavni vlogi (skopuh Pehač) bil tako v kretnjah, kakor v dikciji silno naraven. Njegova igra je bila napeta in neizu- metnična, povsem naravna. Pokazal je s tem svojo veliko sposobnost do o- derske umetnosti. Mati Marjeta (Hilda Ga- brovec) zasluži za svoj prvi nastop vse priznanje, dočim je bila med splošno dobro podanimi ženskimi vlogami naj- boljša rejenka Najda (Pavla Krajncova). Čevljar Klepec (Fr. Tomanič) je bil v 2. dejanju sijajen mojster takih vlog; Stefanu (Slavko Likar) je šlo 1. in 2. dejanju dobro, dočim je začel proti kon- cu zaostajati. Take malenkosti se v o- kviru povprečno dobrih igralcev takoj opazijo, ker je ptujsko občinstvo že do- kaj kritično. — Jerica (Ivanka Ramšeko- va) je žela zasluženo priznanje, takisto splošno vsi ostali, med katerimi je mno- go takih, ki so prvič stopili na oder. Društveni orkester lahko mirno nasto- pa pri vsaki večji in še težji prireditvi. — Glasovi kritike iz občinstva so v sploš- nem zelo laskavi. Le pogumno po za- črtani poti naprej; kajti dramatika zahteva mnogo razumevanja vsebine igro- kaza in vživetje s celo dušo v potan- kosti posameznih dejanj. — Kakor ču- jemo, se pripravlja kot prihodnja pred- stava istega odseka znana komična o- pereta „Rezervistova svatba“. —

PTUJ. — Strelsko tekmo z dru- žabnim večerom in plesom priredi po- družnica Slov. lovškega društva v Ptu- ju na predvečer Svečnice dne 1. febru- arja 1932 v vseh prostorih „Sviciarije“ v ljudskem vrtu s sodelovanjem priznane godbe. Za vsa okrepčila je preskrblje- no. Dobrodošli vsi lovci in prijatelji ze- lene bratovščine! Začetek ob 20. uri. Vstopnine ni.

POMAGALO JE. — Tisti nasip tam za vodo kraj mostu je izravnal, kar so meščani takoj zadovoljivo konstatirali. Ker pa leži še maršikje kako smetišče (vseeno, kakšno,) prošimo, da nas opo- zori. Več oči več vidi in lepa beseda, četudi včasih v zakrkljivi obliki vedno dobro mesto najde. Saj je tudi v inte- resu ugleda mesta, da merodajni čini- telji preskrbe za čim prikupnejše liste panonske metropole, kar je črta smer- nice ne samo v delovnem programu ob- činske uprave, ampak temeljna svrha — Olepševalnega društva. —

— Več kibicov. —

SV. URBAN PRI PTUJU. Naš agilni „Sokol“ priredi v nedejo, dne 31. I. igro „Scampolo.“ Začetek ob 15. uri (3. uri popoldne.) Ptujčanom se nudi lepa prilika za izlet. —

IZ SREDISCA nam pišejo: — Ko so slavni središki purgarji čitali v „Na- rodni Slogi“, da si kaj radi „včuknejo“, je zavladalo v tem moralnem trgu pre- cejšnje razburjenje. Jezikoslovci so se zbrali k posebni seji, da preštudirajo in analizirajo to novo besedo, na ka- tero jih je opozorila „Narodna Sloga“. Ali veste do kakega zaključka so prišli? Da se morata dva presneto dolgo lju- biti, če hočeta se „včukniti“ kajti, ka- kor že omenjeno, je Središče zelo mo- ralen kraj, vsaj na zunan. Kako je pa drugače, vedo purgarji sami, pa zato ni treba, da bi vedeli še drugi. Drugače pa je družabno življenje zelo razvito. Da ne bi ljudje iz drugih krajev mislili, da je tudi Središče po krizi prizadeto, napo- nijo vsak večer središke gostilne (kjer je navzlic dobri letini vino dobilo „esik- štih“) do zadnjega kotička, tako da mo- rajo nočni čuvaji po trikrat napovedati policijsko uro, ki si jo navadno „krčmar- ji“ podaljšajo do polnoči, ali pa še da- lje, kakor pač nanese potreba. Do pre- tepa že par let ni prišlo, izvzemši, če je kakšen krčmar svojega tovariša kr- čmarja postavil na hladno. Pustni čas je — zato so ženitve na dnevnem redu. Da je pri tem dovolj klepetanja in obi- ranja, to si vsak lahko misli. Središ- če je imelo tudi svoj „smučarski klub“, ki se je radi solidarnosti s snegom vred razpustil. —

Čuk, imenovan Središki „Sršen.“

IZ OKOLICE SV. PETRA niže Maribora nam pišejo: Prosimo bansko upravo in cestni odbor, da vsaj tekoče spomladi pride do graditve prepotrebne ceste zveze, ki je že davno projektir- ana. Najbolj so prizadeti kmetovalci iz Grušove, Jablane, Zimice, Sv. Petra in tudi v smeri Trčove. Mestoma je blato tako grozno globoko, da je vsak promet nemogoč in trpijo ljudje, kakor živina in vozovi. Povsem jasno je, da je radi tako slabe ceste spravljanje pri- delkov na mariborski trg ne-le silno o- težkočeno, ampak celo nemogoče. Nuj- na pomoč pred pomladjo je potrebna.

Kaj je z dograditvijo ceste Sv. Peter — Maribor? — Že leta 1926. je takratni mariborski okrajni zastop- sklenil, da se zgradi okrajna cesta Sv. Peter — Ložane in odcepek na Hum kot dovozno cesto za dovažanje prepoteb- nega gradbenega materiala. Po že mi- nulih 5 letih (!) je cesta Sv. Peter-Lo- žane dograjena komaj na polovico. Lan-

ske leto je cestni odbor dvakrat raz- pisal prevzem del in je banska uprava iz nepoznanh nam razlogov razvelja- vila razpis. Prosimo gg. banske svetni- ke da po-veljajo e nu'ni ade i vsi p ž- njo ter vsaj skušajo izvedeti razloge o- menjenega koraka, da zamoremo istim eventualno us'reči. —

RADIO-MOTILCI — vulgo „ko- marji“ so dali že ponovno povoda za prav upravičene pritožbe od strani stal- nih naročnikov. Teh motilcev je več vrst: Eni imajo tihotapske, neprijav- ljene aparate, drugi uporabljajo elektri- čno strujo za razne masaže, tretji pa so — stroji. Nerazložno predvajanje točk vzbuja veliko nevoljo in moti tisti ide- alni užitek, katerega mora vestni lastnik radio-aparata itak pošteno plačati. Po- sebno mučni so hreščeci glasovi v jav- nih lokalih, k'er gostje poleg lepih kon- certnih točk in poročil kaj radi poslu- šajo tudi — predavanja. Prosimo od- pomoči! —

Racionalizacija naše proizvodnje.

Naša domača industrija, ki v tej težki dobi brezposelnosti in redukcij- nudi mnogim našim someščanom mož- nost obstanka, zaslužiti polno priznanje za svoje delo. Z racionalizacijo proiz- vodov in modernimi stroji smo postali neodvisni od inozemstva, poleg tega pa postanejo cene slične predvojnim. Te dni smo imeli priliko ogledati si cene oblek (prvovrstna kvaliteta) domače tvornice „TIVAR“, ki je pred krat- kim zopet znižala cene. Ta tvornica za- služi javno priznanje glede znižanja cen, zato priporočamo vsem našim čitateljem „TIVAR“ obleke, ki so odlične in trpe- žne kvalitete in ker je poleg znižanih cen tudi dolžnost vsakega posameznika, da ščiti domačo industrijo. Poglejte to- zadevni oglas!

Obilno trgategv in sladkejše grozdje

dosežete z uporabo

NITROFOSKALA Ruše.

Ali sem poravnal naročnino?

Kdor oglašuje, napreduje!

Čuk piše ...

Pridni so moji pomočniki, veliki, srednji in mali. Vsakojake lumparije zvohajo, ako bi vse dal na svetlo... „Modrost je norost, čez jarek skače, kjer je most“ pravijo stari ljudje in to bo menda držalo. Tako mi tak nepridiprav poroča, da so cigani zasedli Borl. Zvedel sem, da se je klatil drugod in sploh Borla videl ni, ampak je zvitez to stvar bral v nekih ljubljanskih „cajtengah“, mene pa je nalagal, da je videl cel bataljon ciganov in dve kompaniji cigank, da so zasedli — borlski most!

Seveda sem ga prav pošteno popikal s kljunom in ga zaprl v staro stolp na gradu. Tam naj miši lovi, pokora lažnjiva do — pepelnice. —

Drugi grduh me je nalagal, da je Zagajski Miha najel privatno posojilo za urbano cesto in bo tako se pred veliko nočjo — „pod streho“ — (pa kdo: cesta ali Miha?!) —

Tretji mi je poskušal natvesti, da so vsi Hajdinci se dali zapisati v „sveto vojsko“. Odslej bodo namreč vsakega pija nca prečepili do krvi. Zadevo bom preiskal in pozneje o njej poročal. Zdi se mi zelo — verjetna, četudi se hajdinskimi oštrjašim obetajo slabi „cajti“, ko bodo vsa grla — „štrajkala.“ — Slike pa pridejo za — „fašenk.“ —

Hajdinski čuk

pravi, da bo treba vzeti v evidenco vse tiste ptice, ki razdirajo pri nas slogo. — Kako je bilo v nedeljo pri Mahoriču, ko so tri tičice prišle na enega zaspanca, o tem pa ne bom pravil. Ni vredno. Dobro bi bilo, da malo pogledajo v cerkev, — recimo ob nedeljah. Tujce pa naj pustijo pri miru. — Kakor sem zvedel, bo g. župan tem tičkom že postrigel pe-

rut in potem bo mir. Slišal sem še mnogo stvari, te pa bom prihodnjic — povedal prav tiho vsem na — ušesa.

Jeršovski čuk

pa je tič iz vrbanjske fare. Pripoveduje nam resnično zgodbo o zanikarni trojici, katere ne smemo zamenjati z veseligrro „Lumpacij vagabund“. Jeršovska zgodba je povest o treh rokovnjakih — uzmovičih. Čisto kratka bo, pa tembolj mastna, ker so se vsi trije ob kračafi tuje svinje omastili. Kdo bi si mislil, da bi bil glavar te družbe drugače pameten Martin, njegov pajdaš pa Jože, a — tretji Fric (po poklicu — ženjin! Pa so se zmenili, da napravijo podstrešno „preiskavo“ pri Lešnici, ki se je podala k bratu na — kolino. Prav mojstrsko so navrtali streho, si nadevali vrečo tujih dobrot in odšli k Martinu poglavarju, kjer so se dobro imeli... Pa kakor vsako veselje, tudi to ni trajalo dolgo. Najbolj žalosten je bil ženjin, ki si je oskrbel meso za veselo gostijo. Pa svatje — vsi uniformirani orožniki so prišli in odpeljali zanikarno trojico v — Ptuj... Ženjin Fric pa si je žalostno zapel: „Zdaj sem prišel v pravice past, ker sem hodil tuje krače krast... Žandarjem prišli smo v pest — tako konča tatu se vsakega povest... Kriv te grdobije je sam oni bil, ki me ne krasti je učil... Naj ga grize pekla plamen — in vse tri nas skupaj — Amen!“

Središki tovariš

mi je poslal pismo, ki pa je zelo resno in pametno. Zato sem preskrbel, da pride med „dopise“, kjer najdete čednostne Središčane prav lepo — opisane. Le krepko naprej, da bo za teden naprej dosti debate čez ženine, neveste in — svate!

Ptujski čuk

katerega sem moral pošteno okregati, ker se je ponoči vmešal med prav „imenitno“ gospodo, kjer so se preveč očitno kregali čez stvari, katerih za božjosvetovoljo ne smem dati tiskati. „Pohujšanje sicer mora priti, a gorje tistemu, po katerem pride“, pravijo učeni pismarji, jaz pa ne bi rad, da bi mi kamen obesili na vrat in me potopili na dnu morja... Sicer bi nekateri radi mene in vso mojo družino potopili v žlici vode pa ne gre tako naglo taka eksekucija! — Čukec „Firbec“ pa mi javi, da bodo ptujski Nemci ob letošnjem prazniku prismojenega „Fašenka“ pokazali, da so „auf deutschen Boden“.

Rad verjamem, da bo ti ali oni ležal na tleh, oamljen od same pristnoslovenske — krize. Bojda pridejo nemško krizo reševati — v pomanjkanju domače zafoge — nekatere mariborske in čakovske device...

V mestu vladajo zaradi te novice mrzlična čustva, deljeni občutki, jeza, ljubosumnost in pretnje. —

Čukec „Mopperl“, ki prakticira za ptujskega reporterja, je slišal neko jutro, kako je nekdo s „Himmeldonnerwetterkreutzbataillon“ reševal svojo gospodarsko krizo. Od same nevolje ni več mogel stati in je vrgel iz tople postelje Pepija in Korlina ter ju nagnal, odkoder sta prišla. Stvar ima resno politično ozadje, ker jima je javno zakričal, da sta — „boljševika...“ Zato ne dobta nič plače; kajti boljševiki lahko živijo brez denarja. Sicer pa si bosta morala poiskati drug poklic, ker je nekdo v Ptuj izumil avto brez benecina in — motorja. Potem je tudi šofer peto kolo pri vozu, ki se bo sam ogibal jarkov, pijancev, brzozavnih drog in mostov. Nova iznajdba bo reši-

la vsaj ptujsko krizo, v kolikor se tiče — avtotaksijev. Obljubljena nam je celo slika obeh „boljševikov“, ki ne moreta z zrakom voziti avtomobila in novi tip avtomobila — samodreča. —

Vrbajnski tovariš

je poleg rogozniškega in jeršovskega najbolj priden in natančen, četudi ga motijo razne krivoverske sove, ki tako grdo lažejo, da celo oče župan včasih prav robato zakolnejo. Pa imamo tudi mnogo novic. Kmalu pa „Fašenku“, ki je hišni patron znanega modrijana, bo urbana cesta za „tote ferdamane avtomobile“ prepovedana. Kakor je čukec „Mali“ zvedel, bo na križišču kmalu stala velika tabla in zatvornica... Hudobni jeziki so celo rekli, da bodo okoli sv. Urbana sezidali Kitajski zid, preko katerega se bo prišlo samo z ero-planom. Pa tisti trdoglavi bik prepozno bo spoznal svoj trik. — To tebe se ne tiče Miha in naj o tem se tebi nič ne kiha, pač pa, da gliha skupaj štrih, naj mimo razdrapanih cest poveš vam ta povest:

Rekli so že stari, — nekaj je na stvari, da vsak po svoje Boga moli, eden vedno, drugi pa nikoli. Tudi okusi so različni kot ljudje dobroti in sebični. Prišli v temni noči trije so — „slikarji“, (čukec misli je, da so zidarji). Zbrali „barvo“ so si pravo, lepo duhtečo in rjavo, kakor je pač njih okus tak fini — za maščevanje nad „faki-ni“... — Čuk vas ne bi pač izdal, če ne bi svetila — v ta škandal — tista luč, ki vlada celi svet in poleg čukal gleda še na red... — Od mlinarjev pesem za „Fašenk“ izide in pesem o ljubih tudi še pride... Kmalu pa po pepelnici sredi počastil čuk bo tebe, paša Edi! Zdaj pa zbogom vsi in brez zamere če čukova politika katerega opere!

A. Stražar:

Zatajeni sin.

Pripoved iz časa tlačanstva.
(Deveto nadaljevanje.)

V družbi prijaznih Zlatarjevih ljudi so Mjčki hitro minevale ure. Ob enem pa je v veselem razburjenju komaj čakala, kakšen bo neki sprejem s pogrešanim sinom — Peterčkom. —

Ob določenem času zvečer je Angelica odšla kot običajno izven vasi do križpotja svojemu ljubemu fantu naproti.

Predno pa je dekle odšlo, sta se še domenili, da ne bo ob svidenju nič omenila fantu, da ga pričakuje njegova ljuba mamica!

Dekle in fant sta se sešla! Peterček je kajpak takoj opazil, kako je njegovo dekle razburjeno, zato je seveda hotel takoj vedeti za vzrok razburjenja.

Pa dekle mu je samo odgovorilo: „Pojdi le pojdi hitro, ljubi moj Peterček zmenoj; — nič ni hudega in nevarnega — povem ti, da te čaka nočjo še — veliko veselje!“

Fant ni hotel več o tem izpraševati dekleta, čeprav se je tudi njega polasčalo veliko razburjenje, bognakaj ga neki čaka? —

Prišla sta tako do Zlatarjevih. Kakor običajno, so ga vsi sprejeli z največjo prijaznostjo; kajpak so mu tudi postregli z jedjo in pijačo.

Peterčkova mati, ki je bila skrita v sosednji kamnici, se ni mogla več premagovati; z naglico kakor mlado dekle je prihitela k svojemu ljubečemu sinu, oklenila se ga je okrog vratu in od ginjenosti komaj spregovorila:

„O ti moj, o moj izgubljeni Peterček — ljubi moj sin, kam si ti zašel?“

Tudi sin se ni mogel več premagovati, krčevito se je oklenil svoje matere,

s tresočim glasom je spregovoril:

„Mamica, moja zlata mamica! — Tega je bila kriva vaša nesreča...“

Mati se razjoka in v solzah odgovarja:

„Peterček, vem, da imaš še vedno dobro srce, — tudi do svoje nesrečne matere, — koliko je morala pretrpeti zayoljo tebe, tega ti ne veš, — pa ne boš nikdar vedel...“

Ali mi odpuščaš? —
Mati je začela krčevito jokati, v tem pa je stopila k njej Angelica ter ji tolažilno govorila:

„Dobra mamica, nikar ne jokajte! Jaz bom tista, katera bo vse to uravnala in zgladila. Potolažite se.“

Dekle je nato stopilo k svojemu fantu, pa mu dejala mehko:

„Peterček to veš, da te ljubim — pa je tudi moja sveta dolžnost, ki me k temu veže. A še bolj te bom ljubila in spoštovala, če mi izpolniš samo eno željo. Ali jo boš?“

Fant ves v razburjenju vpraša: „Angelica, kakšno željo naj ti izpolnim? — Tebi vsako!“

„Toraj dobro! Vsi ste slišali kaj si sedaj-le rekel. Mojca želja je-ta: Da ubogaš svojega mamico, stori to meni na ljubo — ali boš storil — ljubi moj?“

Angelica je zmagala!

Po kratkem premolko je spregovoril Peterček:

„Dobro! Jaz vaju bom ubogal — ali kako naj se maščujem nad tem, — ki je moj oče? —“

Mati pomolči en čas, a nato odgovori:

„Peterček, prepusti to meni, boš videl, da bom vse prav uredila.“

—:—

Po dolgem času je bila znova Mjčka vsa srečna in to v Zlatarjevi hiši, poleg svojega ljubečega sina in njegove ljubljene Angelice. Veliko važnih pogovorov in sklepov so rešili ta ve-

čer. Tako naprimer, da se bo Peterček znova povrnil domov, kjer mu bo mati prepustila svoje posestvo in, da se bo poročil z Angelico. Vse to bode pa izvršil le z vednostjo „svojih ljudi“ — rokovnjačev; ker upa, da mu bode že njegov poglavar Dondež to dovolil, ker je njegov posebni ljublenec. Toda zvezo bode imel pa še vedno žnjimi ter jim še vedno v pomoč, kadar bo šlo za pravično stvar! —

—:—

Veselo je prepeval kos v zgodnjem jutru v rakitovškem gozdovju, ko je sedel poglavar Dondež pred zapuščeno oglarsko kočjo, ki je bila velikokrat Dondeževo nočno prebivališče in ožjih njegovih tovarišev. Možakar je bil ravno zamišljen v svojo burno preteklost, ko zasliši od strani korake proti sebi.

Pazljivo pogleda proti smeri in kmalu spozna prileca: — bil je njegov ljublenec Peterček!

Mladi zaupni prijatelj se je vsedel nasproti svojemu poglavarju in mu pripovedoval svoja razburljiva doživetja. Dondež ga je poslušal z velikim zanimanjem. Zdaj pa zdaj si je obrisal solzne oči od teh ganljivih prigodb, ki mu jih je pripovedoval Peterček...

Ko je fant končal svoje pripovedovanje, je bil med njima nekaj časa molk, a nato spregovoril Dondež:

„Peterček, to veš, da sem te izmed vseh imel najraje. Zato te bom tudi odvezal od svoje prisege: Pojdi nazaj med ljudi, pa bodi srečen! Želim ti vse najboljše s tvojo ljubljeno Angelico! Ali to vedi, da čisto ne — smejo biti med nami vezi pretrgane, ti boš še kdaj nam v pomoč, ali pa mi tebi! Kdaj že misliš oditi od nas?“

„Ako je vaša volja, odšel bi rad še danes na večer.“

„Dobro! Da veš, spremil te bom še jaz do teh dobrih Zlatarjevih ljudi, da vidim tudi tvojo dobro mamico; le

rad jo imej, ubogaj jo, vedno se ti bo dobro godilo!“ —

V večernem mraku ob mesečini sta koračila Dondež in Peterček proti Zlatarju, prijateljsko se razgovarjajoč o vseh dogodkih. —

Izkušeni Dondež je še marsikaj pametnega svetoval svojemu mlademu prijatelju. Posebno pa mu je polagal na srce: „Peterček, to ti rečem: Ljubi in spoštuj svojo ženo, — a tudi dobro pazi nanjo! Ti boš imel gostilno; k tebi bodo prihajali vsakovrstni ljudje; tudi zapeljivci. Ako kaj takega zasledeš — glej, da napraviš takoj konec! Da se ti tako ne zgodi, kot se je meni. Moje nesrečno življenje imejte obadva vedno pred očmi, pa bosta srečna! Predvsem pa ljubi in spoštuj svojo nesrečno mater, ki je s teboj postala zopet srečna.“

Tako in slično je poučeval Dondež svojega mladega prijatelja, ko sta koračila po gozdnatih in stranskih potih med travniki in njivami.

Najmanj pa sta se nadejala, da hodi skrivoma za njima, vsem poštenim ljudem tako osovraženi „grbasti Lukež“. Naključje je tega izdajamskega človeka zaneslo ravno med njivami pod Selom; umaknil se je njima, a vendar zelo previdno zasledoval.

„Grbasti Lukež“ je bil grajski vo-hun in se je kot zli duh vedno plazil okrog, ter za Judežove denarje prinašal graščakom vsakovrstne vesli, katere je zvedel od tlačanov. Ako je namreč kak ubogi tlačan v svoji upravičeni nevolji godrnjal čez „grajsko gospodo“ že je Lukež to vest gorko nesel graščaku!

Ko sta krenila Dondež in Peterček proti Zlatarju — pa je hitel Lukež proti Rožškemu gradu, z zlobnim izdajavskim namenom v svoji črni duši...

(Dalje prihodnjic.)

LJUDSKA SAMOPOMOČ

Aleksandrova cesta
štev. 14.

v Mariboru

Telefon interurban
štev. 21-31.

Podporno društvo za slučaj smrti in doživetja

sprejema

vse zdrave osebe v starosti od 1. do 90. leta, in sicer v naslednje do danes obstoječe oddelke:

Odd. A (A/I, A/II, A/III, A/IV)	po	1000 Din podpore	
« B (B/I, B/II, B/III, B/IV)	»	2000 «	«
« C (C/I, C/II, C/III, C/IV)	»	4000 «	«
« D (D/I, D/II, D/III, D/IV)	»	10.000 «	«
« E	»	20.000 «	«

V oddelke A, B, C, D, E se sprejmejo vse osebe od 1. do 50. leta z 2-letno čakalno dobo, v ostale oddelke vse osebe od 51. do 90. leta s 4-letno čakalno dobo. Komur gmotne razmere dopuščajo, lahko pristopi tudi v več teh oddelkov do največ 54.000, oziroma 51.000 din. Poleg enkratne majhne vpisne pristojbine, ki znaša od 18 do največ 150 din, se plača za vsak smrtni slučaj v odd. A po 50 par, v odd. B po 1 din., v odd. C po 2 din, v odd. D po 5 din in v odd. E po 10 din na posmrtninah. — Mladoletni od 1. do 16. leta lahko pristopijo v oddelke A/I po 1000 din podpore za slučaj smrti in doživetja, to se pravi, ako doživijo 21. leto, se jim izplača na roko po 1000, oz. do največ 2000 din podpore, istotako v slučaju poprejšnje smrti njihovim staršem. Za odd. D in D/I je potrebno v dvomljivih slučajih zdravniško spričevalo, za oddelke E pa vedno.

Ljudska samopomoč šteje danes že nad **30.000** članov in je izplačala tekom prvih 4 let nad **3.000.000** din. na podporah.

Ako še niste član **Ljudske samopomoči**, zahtevajte takoj brezobvezno in zastoj pristopno izjavo.

===== Poverjeniki se sprejemajo za vsak kraj Slovenije. =====

PREJE
~~240~~

SEDAL
192-

TIVAR
DOMAČI IZDELEK

VSE OBLEKE
NAŠIH PRODAJALNAH
DO 6 FEBRUARJA
ZA 20% CENEJE!

Autošpedicija

PTUJ

—Gostilna Zupančič—

Franc Simonič

vozi in prevzame za prevoz vsakovrstno blago dnevno
Ptuj—Maribor in obratno. Cene solidne, postrežba točna!

Konec tarnanja o krizi v prašičereji!

Ceno prašičem odločuje:

Previdna reja, t. j., da se **zredijo**
in **ne obolijo!**

To dosežete, ako dodenete k krmi
vsaj dvakrat tedensko oblastveno
preizkušeni

„MASTELIN“

ki se dobi v vseh trgovinah po
Din 3.— in 6.—.

Kjer tega ni, pišite na glavno zalogo
A. KOSEC — Maribor, Tezno.

V **Ptiju** se dobi „Mastelin“
v trgovini

ARTENJAK & SCHOSTERITSCH.

Spalnica

obstoječa iz 2 postelj, 2 omar za o-
bleko, 2 nočnih omaric — je poceni
na prodaj. — Vprašati v kavarni „Ev-
ropa.“ —

DOKAZ . . .

Sloviti dunajski komik Aleksander
Girardi (1850—1918) je včasih rad ma-
lo globlje pogledal v kozarec. Ko se
ga je nekoč nalezal, je spravil vse hišne
zvonce v neki ulici v obrat. Neki redar
je to opazoval in Girardi je bil par dni
kasneje povabljen na policijski komi-
sarijat. „Ali je bil gospod Girardi vin-
jen?“ je vprašal policijski komisar straž-
nika, ki je bil pozvan kot prič. „Da.
Bil je kompleten.“ „Odkod veste to?“
„Prepiral se je z izvoščkom.“ No, to
to vendar ni tehten dokaz!“ — „To-
da tam ni bilo nobenega izvoščka!“

Neveste-pozor!

Dobrostoječ samski obrtnik, soli-
dnega življenja želi v svrhu ženitve res-
nega znanja z nevesto, ki ima primer-
no premoženje. Vdove brez otrok niso
izključene. Samo resne ponudbe
s sliko je poslati na Upravo pod
naslovom „VELIKONOČNA SREČA“

Tivar-obleke

samoprodaja

V. RIBIČ — PTUJ

Kam se obrnem naj,
če hočem dobro kavo, čaj, —
čokolado, limonado
in prigrizek za naslado?
Radio veselo tukaj svira,
tu meščan in kmet se zbira!

I. ŠTUHEC

PTUJ

PANONSKA ULICA

**ŠIRITE
NARODNO
SLOGO**

Kdor oglašuje napreduje!